

tega on sam ne ve — je prišlo nekaj begunskih Serbov na spodnji Štajer, ki so potem deželo poslovenili. Kaj ne, dragi rojaki in vrli Slovenci spodnje Štajerski, ta človek, ki to trdi, mora pač občno in posebej še Štajersko zgodovino dobro razumeti, da se Bogu usmili. Sirota nevedna. Pojdi raji zajcem v gozde razlagat, od kod in kaj da so in pusti Slovence spodnje-štajerske na miru; oni so bili prej tukaj, kakor nemški kulturonosci. V zadnji polovici VI. stoletja p. Kr. so zasedli Slovenci vse dežele, v katerih še dandanašnji bivajo in razun teh še zgornje Koroško, Bistriško dolino (Pusterthal) na Tirolskem, zgornji Štajer, da celo nekatere kraje v gornji Avstriji. Da je to resnično, to nam pričajo še dandanašnji mnoga slovenska imena v sedaj nemških deželah. Trg Gröbming na gornjem Štajerskem ima čisto slovensko ime, namreč: greben, Grebenik (Felsenkamm), ravno tako Graz, Gradec (die kleine Burg), Mura (der schwarze Fluss) Mürz, Murica (die kleine Mur) i. t. d. Trg Windisch Garsten na gornjem Avstrijskem in Windisch Matrey na Tirolskem nam dovolj jasno svedočita, da so bili Slovenci tudi v teh deželah naseljeni. Slovence germanizirati je začel prvi parski vojvoda Tesel (Tassilo † 788), ki si jih je leta 772 podvrzel. Ponemčevanje se je še dolgo potem z dobrim vspedom nadaljevalo, posebno pod Karlom Velikim, iz katerega dobe imamo tudi ime Sachsenfeld, in pod Ljudovikom Nemškim. Še le poznej so vladarji sprevideli, da Slovence dalje ponemčiti ni mogoče. In dandanes, ko so skoraj že vsi Slovenci vzbujeni in vsak s ponosom trdi, da je slovenske krvi, se pravi ponemčevati: bob ob steno metati. Vidiš zdaj, ti velikanski zgodovinar, od kod da so Slovenci spodnje — in Nemci gornje štajerski! Kdo je bil prej tukaj? Tako daleč te je že politični fanatizem in navdušenje za nemštvo spravilo, da misliš sebi, „Cillier Zeitung“ in njenim bralcem z grdimi lažmi vsaj malo iz zadrege pomoči. Mi Slovenci pa se ne bojmo svojih nasprotnikov, saj vidimo, kako slabi da so, in da z vsakim početjem in ravnanjem le sebe v brezno pogreznejo, iz kojega izlezti jim ni več mogoče. Ljubimo svojo drago domovino slovensko, koristimo ji, kolikor premorejo naše duševne in gmotne moči, in prepričani smemo biti, da se vresničijo Jenkove besede: Ko jaz v gomili črni bom počival, — In zelen mah raste nad menoj, — Veselih časov srečo bo užival — Imel bo jasne dneve narod moj.

A. M.

Iz Šaleške doline. (Toča, vihar.) Preteklo noč 22. avgusta okolo dveh je prihrul strašanskih vihar s točo, kakoršnega se najstarejši ljudje ne spominjajo. Toča, jajčje debelosti, je v malo minutah popolnoma vse obklesila: proso, ajdo, turšico, vso sadno dreve in vinograde. Ptice mrtve na tleh ležijo, posebno vrabci; okleščene veje in bilke proti nebu štrlijo! To je točino delo; vihar pa je drevesa polomil in poruval, hiše razkril, strehe odnesel, kozolce porušil in prestavil. Lovren-

čevega v Šaleku — še komaj postavljen — je po eni strani popolnoma odkril in za 2 metra prestavil, drugega nič; Jurijevega v Šaleku, Deučnikovega v Velenji, Vošnjakovega v Sostanji je pa podri in tako zmečkal, da se posamezni deli ne dajo spoznati. Bilo je prav sodnemu dnevi podobno. Otroci so jokali, odrasčeni zdihovali in molili. Neka ženska je v istini misleč, da je že sodni dan, kakor je zadnji čas po časnikih bilo brati, strašno vpila in vganjala, da je vse sosede privabila in zdaj nori — sicer tudi prej ni bila pri čisti pameti. Žalostno zares!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kakor blisk iz jasnega neba zadela je naše nemčurje in nemškutarje novice, da baje ministerstvo namerava jugoslovanskim deželam: Kranjske, Istri, Gorici, Dalmaciji postaviti posebnih narodnih referentov ali poročevalcev. Vsled tega bi n. pr. Štajerska dobila dva referenta, za Nemce jednega, pa za Slovence jednega in bi tako slovenski Štajer bil v marsičem upravno odcepljen od namestnije v Gradcu. Dunajska „Presse“ trdi, da je vse izmišljeno. Mislimo pa, da vse ni gola domišljija. — Deželni zbori: dalmatinski, isterski in goriški zbornujejo; štajerski in koroški prideta 14. sept. na vrsto. Dne 5. sept. je volitev deželnega poslanca v Mariboru, do sedaj se še ni oglašil noben kandidat. — Slovenci v Postojni so pri srenjskih volitvah propali. Znani nemški „Schulverein“ pošilja na vse strani po Slovenskem rogoviležev, zlasti profesorjev. Tako je profesor Ferik iz Gradca po Slov. goricah denarjev ponujal srenjam pa učiteljem, da bi slovensko dečo ponemčevali. Večidel so mu povsod dali zaslužen breno. Toda naši poslanci naj tega ne pozabijo. — Ogenj je Kostanjevico na Kranjskem oškodoval, škoda je vcenjena na 10.000 fl. — Za Šlezijo namerava minister pravosodja dr. Pražak izdati ukaz, katerega se imajo vsi uradi držati ter česke in poljske vloge jednako sprejemati in reševati, kakor nemške. Za nas Slovence je podobnega ukaza krvavo treba. Za pogorelo česko gledališče je cesar daroval 20.000 fl., a njegov brat nadvojvoda Viktor 1000 fl. — V Gradcu imajo v nedeljo 28. avgusta mali obrtniki štajerski shod, da se pogovorijo, česar jim je od strani države treba, da jih veliki kapital in fabrike popolnoma ne uničijo. — Magjari se močno sedaj srdijo na Rumune pa tudi na Srbe in Slovake. Prvim očitajo, da roke spenjajo po ogerskih pokrajinah, srbskemu nadškofu v Belgradu pa, da baje s pomočjo ruskih denarjev Slovane na Ogorskem ščuje zoper Magjare. — Hrvatski ban potuja po krajini ali granici, ki je sedaj spojena s Hrvatsko in Slavonijo. — Magjari imajo po ministru Szlavyyji sedaj prvo besedo v opravljanji Bosne in Heregovini. No in ta mož hoče sedaj dognati, da bi dolgoletni sovražnik

Slovanov, italijanski rovar Lapenna, bil pozvan za civilnega načelnika vladinega v Sarajevo. To utegnejo Magjari še kedaj obžalovati; Slovan je vendar le človek. V Spljetu je prišlo med Italijani in Hrvati zopet do krvavih tepežev. Srbsko „omladino“ v Dubrovniku osnovati, je vlada prepovedala.

Vnanje države. Italijanski kralj je dolgo silil na to, da bi kot gost smel obiskati našega in nemškega cesarja in tako pomoči najti zoper Francoze, katerih se boji. Toda zastoj si je prizadeval. — Bavarski ministri so sami liberalci, a novo izvoljeni deželni zbor ima konservativno večino in jih ne bode trpel na ministerskih stolih. V Bismarkovej Nemčiji se ljudje čedalje bolj hudujejo na poblepne in predrzne Jude. Razjarjeno ljudstvo začenja jih preganjati; najbolj zagovarjajo Jude liberalci. — Na Rusko je došel pruski minister Schleinitz in pravijo, da ima njegovo poslanstvo politične namere. — V Bolgarskem so pozvani konservativni možje v državni svet. — Turški žultan neče privoliti, da bi se avstrijsko-srbske seleznice podaljšale do turških. — Grki so zasedli uže polovico jim prepuščene turške dežele. Turki se pomikajo povsod mirno nazaj. — Sv. oče Leon XIII. bolehalo, vse reči v svojej palači dali so zapisati in zapisnik doposlali vsem vladam, da Italijani nič ne vzamejo, česar bi poznej jim ne trebalo vrniti. — Francozi so pri novih volitvah izvolili skoro same republikance; Gambetti je se hudo godilo; v enem okraju je zmagal s 48 glasi, v drugem pa samo z enim. Je precej pobit. V Afriki se francoskim vojakom slaba godi, ker jih griža in tifus močno pobirata. Tudi so Arabi naskočili tabor in posekali 500 Francozov. V južnem Marokanskem buknila je krvava vstaja. — Angleški parlament je vendar dognal novo zemljiško postavo za tlačene Irce. Vendar ti ne pričakujejo kaj prida od nje in delajo v Ameriki zaroto zoper Angleže. Žugajo na enkrat s peklenškimi mašinami uničiti vse angleško brodovje. Strah na Angleškem je velik. Papežu je baje francoska vlada ponudila Avignon, angleška pa otok Malto, da se tje preseli, če mu v Rimu ni več prestat.

Za poduk in kratek čas.

Nesrečni dnevi generala Szapary-ja v Bosni.

(Spisal po lastnej skušnji D. Živkov.)

VI. Na celem potu proti Gračanici so nas manjši ali večji oddelki Turkov napadali, tudi dvakrat pot zaprli. Vsakokrat je morala iti naša bramba pot čistit sovražnikov. Jaz sem bil takrat poveljnik čez naših 6 vozov, na katerih smo imeli vsakovrstne potrebne reči, kovačnice in drugo orodje, sedla, škornje, lekarno, blagajnico itd. Za stražo in drugo pomoč so mi bili pridjani naši obrtniki sedlarji, kovači, čevljarji in drugi, vsi brez

strelnega orodja samo s pijonirskimi sabljami orožani. Pred menoj pa je vozil stražmešter od 7. husarskega polka s svojimi vozi. On je imel nekoliko ljudi s karabini oborožanih. Pritožim se mu, v kakšni da sem zadregi. Hitro mi ponudi za me in moje ljudi karabinov, ktere je imel na vozi. Z veseljem sprejemem ponudbo in v trenutku smo bili oborožani in s patrni preskrbljeni. Potem smo svojo armado združili in si obljubili drug drugemu pomagati. Bilo nas je vseh skupaj ne 26 bataljonov, ampak 26 mož. Postavimo jih nekaj od spredaj, nekaj od zadej in ostale med najine voze. Celi dan smo srečno vozili. Pred nami in za nami je večkrat pokalo. Nekateri kmeti so konje in voze popustili in pobegnoli, nevem kam. Tudi nas je napadel oddelek turške druhali, okolo 40—50 mož, zvečer ob osmih in je počel iz nekega griča na desni strani na nas streljati. Kedar smo v malo sotesko prišli in so vozači slišali streljanje, zavozili so nam cesto, da ni mogel nihče naprej pa ne nazaj. Stražmešter je naprej odjabil ter mi ni mogel pomagati. Nas je bilo 19 mož in jaz poveljnik. Ker so bili vsi moji ljudje peš, sem tudi jaz svojega vranca k vozu privezal in se peš bojeval. Odgovorili smo nekolikokrat iz svojih karabinov, potem pa hoteli grič, na katerem so Turčini bili, silama vzeti. Prvokrat smo se, ker sta nam dva padla, morali umakniti za nek plot. Tam smo bili v dobrem zavetju in smo lahko po sovražniku, kateri se je iz hoste spustil, streljali. V drugem naskoku smo grič, na katerem so bili sovražniki, silama vzeli. Našli smo 7 mrtvih in težko ranjenih, 3 smo vlovili, lahko ranjeni in drugi so pobegnoli. Vjet stavec potegne iz širokih hlač staro samokresno pištolo in hoče po enem naših ustreliti pa k sreči mu se prvokrat ni sprožila. To zagledavši potegnem meč in mu odbijem turban z glave, da je še nekaj čepinje v njem ostalo. Moral je biti bogateji od drugih, ker je bil snažniše oblečen in je imel prav lep handžar, kterege sem si osvojil. Handžar ima slonokosteno držalo z zlatom in srebrom vloženo; na robu sta bila dva dragocena kamna; brušen je bil, da bi se mogel z njim briti. On je zakrivil, da tudi njegova vjeta pajdaša nista več trave tlačila. Drugo orožje, med katerim ste bile dve angleški Martinovi puški, smo polomili. Zgubil sem dva lahko ranjena vojaka, ednega ranjenega slavonskega vozača in ednega konja.

Po storjenem delu nesemo naša ranjenca na voz in hitimo proti Gračanici. Do desete ure je se slišal tu in tam nekteri strel, potem se je pooblačilo in temna noč je vse zakrila, prijatelja in sovražnika. V kratkem je padal zdaten dež. Zavlečem se k enemu vozaču na voz pod plahto in zadremjem, da nisem zual, kedaj in kako daleč sem se mimo Gračanice peljal. V tabor smo dospeli ob dveh zjutraj.

Dne 12. avgusta, ko se predramim, bilo je solnce uže visoko ter zagledam, kako sem na